

Svedočenje Nikola Šašo

Nikola Šašo, izbeglica iz Hrvatske. Njegovi roditelji, Ljubica i Petar, živeli su na Baniji, u selu Ljeskovcu. Majka je bila nepokretna. Ubijeni su 5. avgusta 1995. godine, u Dvoru na Uni. Napustili su kolonu izbeglica i prijavili se za ostanak u Hrvatskoj.

„(...) Dugo smo čekali, devetnaest godina, al' želim vam da nađete psihički mir kao što smo mi sada našli. Mi smo uspjeli sahraniti svoje roditelje u Beogradu. Oni su dobili svoj vječni dom, te njihove kosti. Mi smo s time zadovoljni. E sad, ovaj drugi dio koji treba da nastupi, da se nađu ti koji su izvršili te zločine, to će tek biti hod po mukama”.

Posmrtni ostaci Ljubice i Petra Šašo pronađeni su u masovnoj grobnici pored Dvora na Uni 2014. godine.

O tragediji svojih roditelja Nikola Šašo je govorio na [Desetom forumu o tranzicionoj pravdi](#).

Nikola Šašo: „Ja sam cijeli svoj život živio u Zagrebu. Moji roditelji, Ljubica i Petar, živeli su na Baniji, u selu Ljeskovcu, Dvor na Uni. I tamo su tih dvoje ljudi imali svoje imanje i radili. Bili su u mirovini. Oni mrava nisu u životu zgazili. I nikad nisu mislili da njima može doći nešto loše. Toga dana kada je Tuđman „oslobodio“ Srbe u Krajini i govorio da ne treba nikud da idu od svojih kuća, moj otac je pomalo pristao na to i rekao: „Što ja da idem od svoje kuće, nisam ništa loše nikom učinio. Ni u jednoj vojsci nisam bio i ništa nisam radio“. Međutim, na nagovor komšija, pošto je postojala opasnost od strane Žirovca, krenuli su sa komšijama u koloni. Natovarili su i majku koja nije bila baš pokretna, i došli su u Dvor na Uni negdje oko 18 časova. Tu ih je zarobila hrvatska vojska. Oni su se odmah predali i dali su izjavu da žele da ostanu kod svoje kuće. Oni su ih odvajali – ko želi da ide prema Bosanskom Novom, prema Srbiji, a ko želi da ostane, na drugoj strani. Moji roditelji su ostali na drugoj strani, jer su mislili da ostaju kod svoje kuće. Međutim, tu su, da li su napravili grešku ili ne, jer bi se isto tako izdogađalo da su rekli da žele da idu, oni su popisani od strane hrvatske vojske. Znači, popisani. Komandant na zauzimanju... recimo... to je sve poznato, komandant je bio Željko Krapljanin. To zna i hrvatska vojska, zna i Ivan Grujić. Svi to znaju. Međutim, ovo što je rekao gospodin Žarko Puhovski, to je hod po trnju — da vi dođete i nekog odobrovoljite da dobijete bilo kakvu informaciju. Ja pošto sam živio u Zagrebu, ja sam non-stop išao u privatnu potragu za mojim roditeljima. Verovao sam da su negdje ostali živi. Međutim, dok god nisam saznao, a to sam slučajno saznao od pomoćnika ministra Ivana Grujića, da nisu među živima... Tad sam se dao u potragu. Ti svedoci koji su bili s njima, oni su pobijeni. Moga oca su ranili, pucali su mu direktno u prsa u jednome suterenu u kući u ulici Voje Strinake u Dvoru. Majka je sjedila, kako je nepokretna, na torbi putnoj. Nije se uspjela ni podići, a oni su joj pucali u glavu i raznijeli joj glavu. Mislim i nakon toga... Oni su

roditelji petoro djece, ja, moj brat koji je u Udruženju za nestale iz Hrvatske i koji je faktički taj dio svog života i posvetio tome i obolio je, i tako dalje... Mi smo svi završili sa traumama. Svi smo uglavnom zaradili infarkte, što je isto, neko je govorio od ove rodbine — to je tiho ubijanje rodbine na takav način, doziranje istine i to. Tiho ubijanje. Nakon 19 godina, mi smo pozvani u Zagreb nakon drugog davanja krvi u Osijeku. Jednom smo dali krv nekoj međunarodnoj organizaciji, što nije važilo. Hrvatska ne da kosti. Ovi ne daju, kao da vrše analize. I sve je to tako igra mačke i miša. I samo ako se neko malo odobrovolji da vam tu odškrije vrata i da vi dođete da saznate neku istinu. Međutim, ja sam zahvalan za to. Mi sad tek razmišljamo o tome da tražimo krivce, jer Hrvatska država jse tako postavila da nemate — kakvog krivca, kakav krivac. Samo postoje žrtve njihove. Nema krivca na drugoj strani. I sada mi, recimo nakon 19 godina smo uspjeli... Pozvali su nas sa sudske medicine u Zagrebu. Mi smo preuzeli ta tijela i hfala bogu, bili smo uporni. Mnogi su tu ljudi zaslužni. Od REKOM foruma u Budvi, gdje sam ja isto ovako izašao, tresle su mi se noge, a izašao sam za govornicu i govorio o ovom problemu. Tad je malo krenula ta istina o tome u etar, i tako dalje... Svakoga ko nije dobio kosti čeka takav put. To je mozaik sa 100 kockica i nečijom dobrom voljom na kraju, da vam udjeli, samo da vi možete dobiti onu hrpu kostiju da možete da sahranite. Ja vam kažem iskreno, onako, meni je laknulo i ja sam zadovoljan. Hvala svima koji su pomogli, Nataši, Grujiću, svima koji su pomogli da mi to riješimo.

Ako ovaj REKOM ne zaživi, ne postoji nijedan neki drugi jači sistem, recimo, da bi mogao da objedini to i da neke bar, što reče doktor Puhovski, bar da neke norme uskladi i da udobrovolji te feudalce da daju bar naša tijela. Jer mi smo žrtve. Nisu oni žrtve. Mi smo žrtve. I da ti feudalci bar pristanu na to da nam daju koliko-toliko — naša tijela ili suđenje tim zločincima koji su ih pobili. Otom potom, jer oni kroz to suđenje... Do suđenja tima zločincima, to je toliko dalek put. Ja sam u Zagrebu živio do 2000. godine. Hrvatska je raspisala potjernice za svim Srbima koji žive u Krajini. Mog brata su deportirali iz Vrbovskog, iz Rijeke, u Sisak u zatvor. Gdje god da ste se vi pojavili, opština ta i ta, to je Krajina, za vašim roditeljima, za mojim ocem, ne znam, koliko poternica. Čovek 70 godina od stočne pijace dalje nije otišao. Nikud se maknuo nije. Za njim je raspisana potjernica za rušenje policijskih objekata, za masovna ubistva. Svako je, uglavnom, imao neku takvu optužnicu. I šta bi god pokušali... Ja sam po Zagrebu hodao tri godine bez ikakvih dokumenata, kao duh. Kad dođete u policiju na Velesajmu i tamo ima neka Marija iz Zenice i ona kaže: „Za vašim ocem je raspisana tjeratica?“ Ja velim: „Koja tjeratica? Da li je međunarodna? Da li je ova hrvatska? Ova hrvatska je raspisana za svim Srbima. Ova međunarodna,“ rekoh „ja priznajem nju“. Ne možete dobiti nikakve dokumente. Ja sam po Zagrebu tri godine hodao dok nisam zamolio pokojnoga Đukića, hodao kao duh bez ikakvih dokumenata. Tužio sam i hrvatsku državu i policiju i sve. Nema tu... Sve institucije tu opadaju. Zato kažem svima onima, ja saosjećam s vama. Neću mnogo dužiti.

I morate do kraja biti uporni... Evo mi smo uspjeli sahraniti svoje roditelje na Orlovači u Beogradu. Oni su dobili svoj vječni dom, te njihove kosti. I s time smo mi zadovoljni. E sad, ovaj drugi dio koji treba da nastupi, da se nađu ti koji su izvršili te zločine, to će tek biti hod po mukama. Znajući kako Hrvatska udara troškove ovima koji su nastradali, ona još privali da plate

sudske troškove. Zamislite vi, ja primam 240 evra penzije i oni mi kažu kad ja dignem tužbu „Stop, ovo su ti troškovi javnog Državnog odvjetništva“. Nemaš ništa više. Da li iko od Srba ima snage da dođe tamo i podigne bilo koju tužbu ili krivičnu prijavu? Ali ja vjerujem sada, pošto je taj REKOM, da će se ta pitanja pomalo riješiti. Pojedinačno, to ne pije vodu.

Hvala vam mnogo što ste me saslušali i želim da svi... Dugo smo čekali, 19 godina, al' želim vam da nađete psihički mir, kao što smo mi sada našli. Hvala vam mnogo.“